

Výsledky Správy CHKO k 50tinám Jeseníků: 11 vydaných výjimek a ničení 2. zón

Záběry z dronu odhalují rozsah zkázy ve východní části CHKO Jeseníky

čtvrtek 5. prosince 2019

Rok 2019 byl rokem oslav výročí 50 let od založení CHKO Jeseníky. Kulaté výročí se ale také stalo bodem zlomu v historii těchto hor. Správa CHKO totiž vydala rekordní počet 11 výjimek a umožnila tak plošnou destrukci nejcennějších oblastí Jeseníků. Nejen, že vydala 2 výjimky na ničení přírody v rezervacích Rejvíz a Suchý vrch, ale devíti dalšími výjimkami umožnila holoseče, kácení a odkorňování stromů na více než 13 000 hektarech chráněné přírody v 1. a 2. zónách [1]. Jde o 58% z celkové rozlohy 1. a 2. zón v CHKO a jde o území 40x větší než je rezervace Rejvíz. Správa CHKO vydala 7 výjimek pro území spravované Lesy ČR, s.p., vč. oblasti údolí Hučivé Desné a masivů Červená hora a Vozka, dále vydala 1 výjimku pro Arcibiskupské lesy a statky Olomouc s.r.o. a 1 výjimku pro Biskupství Ostravsko-opavské, Biskupské lesy pro rozlehlé území Medvědí hornatiny od Rejvízu až po Vrbno pod Pradědem a po Vidly. Platnost výjimek je dlouhodobá, až do konce roku 2021.

Na tomto velice cenném území Správa CHKO povolila to, co zákon o ochraně přírody zakazuje [2]. Jedná se o výjimky na použití tzv. intenzivních technologií, které v praxi znamenají rozsáhlé těžby a holoseče s využitím těžké techniky a odvoz dřeva. 1. a 2. zóny přitom zahrnují nejcennější přírodu Jeseníků a tvoří pouhých 30% plochy CHKO. Naprostá většina území CHKO je zařazena do 3.zóny (66% CHKO), kde jsou možnosti ochrany přírody malé a další osud hor je zde zejména v rukou lesníků. Spor se tedy vede o pouhých 30% území CHKO a alarmující je to, že i v těchto nejcennějších oblastech Správa CHKO „vyklidila“ pozice a povolila to, co zákon o ochraně přírody zakazuje. Podmínky, které Správa CHKO v rozhodnutích lesníkům nastavila za účelem zmírnění dopadů plošných těžeb, jsou ve skutečnosti velice mírné, kosmetického charakteru a dopady destrukce hor nezmiří.

Správa CHKO doposud závažnost kůrovcové kalamity zlehčovala a tvrdila, že problém s kůrovcovými těžbami je hlavně ve 3.zónách. Aktuální záběry z dronu ale odhalují plošný rozpad horských lesů v Medvědí hornatině ve 2. zóně CHKO a stovky hektarů holin. Nejhorší je situace na úbočí masivu Medvědího vrchu (1216 m.n.m.), v oblasti Sokolích a Medvědích skal (800 m.n.m.) a v prostoru mezi Starou horou (1043 m.n.m.) a Zámeckým vrchem (934 m.n.m.). Ze záběrů také vyplývá, že lesníci na mnoha místech kalamitu nezvládají a místo toho, aby se zasahovalo proti kůrovci včas, motorové pily a harvestory už jen na velkých plochách pozdě kácí rezavé a kůrovcem opuštěné stromy a vytváří holiny a erozní rýhy na horských svazích. Stále dokola se tedy opakuje stejná chyba. Kombinace špatného přístupu Správy CHKO a pozdních zásahů ze strany lesníků může mít pro nejcennější přírodu Jeseníků fatální a nedozírné následky. Tímto způsobem se problém kůrovce nikdy nevyřeší a povede k plošné destrukci jedinečné moravské horské přírody.

Záběry z dronu navíc potvrdily to, že je zcela nesmyslné v této situaci povolovat ničení přírody v rezervacích Rejvíz a Suchý vrch, protože kůrovec je rozšířen nejen v rezervacích, ale masivně i v okolních hospodářských lesích. Příkladem absurdní

situace je rezervace Suchý vrch, kde Správa CHKO letos v červnu umožnila vydanou výjimkou kácení a odkorňování stromů a použití jedů s tím, že hlavním důvodem je ochrana okolních hospodářských lesů. Navzdory masivním zásahům v rezervaci [3] jsou okolní hospodářské lesy plné kůrovce a lesníci zde nestíhají včas asanovat napadené stromy, ze kterých kůrovec vylétává dál. Výsledkem jsou mohutné holiny na východní, severní a západní straně od rezervace. Do jednoho roku reálně hrozí plošné odlesnění hory Suchý vrch a také zbytečné zničení přírodní rezervace, která je jako ostrov divoké přírody na samotném vrcholu hory. Velice podobná je situace v oblasti rezervace Rejvíz.

Ekologické organizace proto apelují na Ministerstvo životního prostředí ČR, aby neprodleně zrušilo všechny napadené výjimky vydané Správou CHKO Jeseníky a aby zajistilo důslednou ochranu nejcennější přírody nejvyšších moravských hor. Upozorňují na to, že při současném tempu gradace kůrovce a nezvládnutí kalamity může být velká část horských lesů Hrubého Jeseníku do roku 2021 odlesněna, což povede k ekologické katastrofě nebývalých rozměrů. Holiny a erozní rýhy na strmých svazích jsou mnohem větším problémem než kůrovec: povedou ke ztrátě vody a tenké vrstvy půdy a živin. Obnova lesů bude v době klimatických změn velmi složitá s nejasným koncem. Holiny neposkytují domov pro řadu druhů vzácných živočichů a otevírání lesů ve vysokých horách povede k plošným vývrátům v důsledku vichřic a k roztočení bludné spirály nekonečné destrukce hor. Holiny nezadrží vodu a zvýší riziko ničivých povodní.

Ekologické organizace požadují, aby na 30% plochy CHKO Jeseníky (1. a.2. zóny) byl respektován zákon o ochraně přírody a zásahy člověka zde byly omezeny. Konkrétně požadují ponechat nejcennějších 10% území (rezervace, 1. zóny, nehospodářské lesy) pro přirozený vývoj divoké přírody bez lidských zásahů. Na zbývajících 20% území CHKO (2. zóny a většinou nehospodářské lesy) pak souhlasí se zásahy proti kůrovci, ale pouze formou včasné asanace malých skupin kůrovcem napadených stromů, bez vzniku holin a bez použití jedovatých chemických postřiků. Ekologické organizace apelují na lesníky, aby přestali ztrácet finanční i lidské kapacity na zbytečných zásazích v rezervacích a veškeré síly aby věnovali vyhledávání a včasné likvidaci kůrovcových ohnisek. To ostatně nařizuje i lesní zákon. Důležité je v lesích ponechat suché stojící stromy, které chrání půdu před vysušením a jako tlející kmeny pak pomáhají zadržovat vodu a poskytují živiny mladým stromkům. Nutná je i urychlená změna nepřirozených smrkových monokultur v okolí rezervací na lesy zdravé, věkově a druhově pestré s převahou buků a jedlí.

Fotografie a videa z dronu [4] dokumentující situaci najdete zde:

<https://www.uschovna.cz/zasilka/SVSK58FSKZZUG6H7-HL2>

<https://www.uschovna.cz/zasilka/SVFBTPP4E9TM8F6R-7XZ>

Ondřej Bačík, předseda Společnosti přátel Jeseníků, řekl:

„Pro řešení vážné situace neudělala Správa CHKO téměř nic. Problém zlehčuje a letos vydala rekordních 11 výjimek na plošnou destrukci hor. Vedení Správy CHKO Jeseníky zcela selhalo ve své klíčové roli při ochraně vzácné přírody nejvyšších moravských hor a má odpovědnost za její ničení a dopady. Do roku 2021 reálně hrozí plošné odlesnění velké části horských lesů Hrubého Jeseníku a v souvislosti s tím i ekologická katastrofa, což nelze připustit.

Apelujeme na Ministerstvo životního prostředí, aby zrušilo chybná rozhodnutí Správy a zajistilo v Jeseníkách fungující systém ochrany přírody. Žádáme, aby 10% plochy CHKO Jeseníky bylo vyčleněno pro divokou přírodu bez vlivu člověka a na dalších 20% území aby se kácení stromů omezilo v souladu se zákonem o ochraně přírody.

Ivo Dokoupil, koordinátor Hnutí DUHA Jeseníky, řekl:

„Správa CHKO se stala orgánem pro vydávání výjimek a příliš podléhá tlaku lesníků. Opravdu tragická je skutečnost, že z kůrovce se nikdo nepoučil. Nechováme se k lesům šetrněji, ani s větším pochopením pro přírodní procesy, které nemůžeme nekonečně popírat a znásilňovat. Namísto poučení těžaři využívají kůrovce jako záminku pro masivní kácení horských lesů.

Zásahy v rezervacích jsou zbytečné, pozornost je potřeba zaměřit na smysluplné kroky na území 2. zón. Holiny jsou zde nepřijatelné a způsobí ve výsledku více škody a rizik než kůrovec. Apelujeme na lesníky, aby dodržovali lesní zákon a ve 2. a 3. zónách včas likvidovali začínající ohniska kůrovce a nenechávali jej vylítávat a množit. Záběry z dronu dokládají, že se zásahy v lesích na mnoha místech provádí pozdě a situace se nezvládá.“

Kontakty:

Ondřej Bačík, předseda Společnosti přátel Jeseníků, 604 631 563,

ondrej.bacik@centrum.cz

Ivo Dokoupil, koordinátor Hnutí DUHA Jeseníky, 777 787 927

ivo.dokoupil@tiscali.cz

Poznámky:

[1] Jedná se o tyto výjimky a rozlohu území:

1. území I. a II. zóny CHKOJ mimo překryv s EVL Praděd a EVL Keprník na Lesní správě (LS) Loučná nad Desnou = 1 454 hektarů (ha),
  2. území I. a II. zóny CHKOJ v překryvu s EVL Praděd a EVL Keprník na LS Loučná nad Desnou = 2 871 ha,
  3. území I. a II. zóny CHKOJ v překryvu s EVL Keprník na LS Hanušovice = 235 ha,
  4. území I. a II. zóny CHKOJ mimo překryv s EVL Keprník na LS Hanušovice = 702 ha,
  5. území 2. zóny CHKOJ na LHC BOO Vrbno pod Pradědem = 4 207 ha,
  6. území 1. a 2. zóny CHKO v působnosti ALSOL Olomouc s.r.o. = 3 382 ha,
- Další 3 výjimky se týkají malých oblastí u Karlovy Studánky a města Jeseník ve 2. zóně. Další 2 výjimky byly vydány na zásahy v NPR Rejvíz a v PR Suchý vrch.

CELKEM: cca 13 148 hektarů

[2] Ustanovení § 26 odst. 3 písm. a) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny zakazuje hospodařit způsobem vyžadujícím intenzivní technologie a používat biocidy na území 1. a 2. zóny CHKO.

Samostatné zákazy pak platí pro území národních přírodních rezervací a pro území přírodních rezervací (viz např. § 28 odst. 2 zákona).

[3] Podle informací poskytnutých Ministerstvem životního prostředí ke dni 6. 11. 2019 bylo v přírodní rezervaci Suchý vrch bylo pokáceno a odkorněno 1 232 ks stromů a dalších 562 stromů bylo odkorněno nastojato (bez pokácení). Podle informace poskytnuté Správou CHKO Jeseníky, ke dni 31. 10. 2019 bylo v jižní, zásahové části rezervace Rejvíz pokáceno a odkorněno celkem 506 stromů a odkorněno nastojato (bez pokácení) bylo celkem 118 stromů.

[4] Zdroj záběrů z dronu: Kameraman hor. Záběry byly věnovány Společnosti přátel Jeseníků, z.s. k použití pro účely ochrany přírody Jeseníků. Archiv Společnosti přátel Jeseníků, z.s.